Lietas arhīva Nr. A42-00474-22/17
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:0609.A420200321.3.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2022.gada 9.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Agris Dreimanis,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, viņa pārstāvim zvērinātam advokātam Jurim Radzevičam,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestāžu Vides pārraudzības valsts biroja un Valsts vides dienesta pārstāvim /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē attālinātā režīmā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Valsts vides dienestam izsniegt /pers. A/ tehniskos noteikumus pirts (būves kadastra apzīmējums /numurs A/) pārbūvei nekustamajā īpašumā /Nosaukums A/ (kadastra Nr./numurs B/, zemes vienības kadastra apzīmējums /numurs C/), Jumurdas pagastā, Ērgļu novadā, vai uzziņu par minētās pirts pārbūves iespējām.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējam /pers. A/ pieder nekustamais īpašums /Nosaukums A/ (kadastra Nr./numurs B/, zemes vienības kadastra apzīmējums /numurs C/), Jumurdas pagastā, Ērgļu novadā (turpmāk – pieteicēja īpašums), kas izveidots 2020.gada 13.jūnijā, atdalot daļu no nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ (kadastra Nr./numurs D/).

Pieteicēja īpašumā atrodas pirts ēka (būves kadastra apzīmējums /numurs A/) (turpmāk – pirts), kuras būvniecība veikta sakarā ar Ērgļu novada būvvaldē (turpmāk – būvvalde) 2006.gada 24.februārī saskaņotu projektu; pirts pieņemta ekspluatācijā 2020.gada 8.aprīlī.

Pieteicēja īpašums un pirts atrodas dabas liegumā /Nosaukums C/, kas ir arī Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorija (*Natura 2000*).

[2] Pieteicējs ar 2020.gada 27.novembra iesniegumu vērsās Valsts vides dienestā (turpmāk – dienests), lūdzot izsniegt tehniskos noteikumus pirts pārbūvei vai uzziņu par pirts pārbūves iespējām.

Dienests ar 2021.gada 4.marta lēmumu Nr.VI21VL0047 atteica veikt ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu un izdot tehniskos noteikumus pirts pārbūvei, jo pieteiktā darbība ir aizliegta ar normatīvajiem aktiem.

Pieteicējs apstrīdēja minēto lēmumu.

[3] Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk – birojs) ar 2021.gada 7.jūnija lēmumu Nr.10–04/40 (turpmāk – biroja lēmums) atstāja negrozītu apstrīdēto lēmumu.

Biroja lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Saskaņā ar nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ zemes robežu plānu, kas 2007.gada 24.aprīlī reģistrēts Valsts zemes dienestā, īpašuma daļā, kurā vēlāk izveidots pieteicēja īpašums, nav zemes zem ēkām un pagalmiem, bet ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme, mežs, krūmājs.

Zemes lietošanas kategorija – zeme zem ēkām un pagalmiem – pirmo reizi norādīta 2020.gada 17.marta situācijas plānā vietā, kur uzbūvēta pirts.

[3.2] Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumu Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.264) 16.16.apakšpunktā noteikts, ka dabas liegumā aizliegts mainīt zemes lietošanas kategoriju, izņemot tā apakšpunktos noteiktus izņēmumus.

Pieteicēja īpašumā īstenotā pirts būvniecība neatbilst nevienam no minētās normas apakšpunktos uzskaitītajiem izņēmumu gadījumiem, kad dabas liegumā pieļaujama zemes lietošanas kategorijas maiņa.

Tā neatbilst arī Ministru kabineta 2003.gada 22.jūlija noteikumu Nr.415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.415), kas bija spēkā līdz noteikumiem Nr.264, 16.5.apakšpunktā minētajiem izņēmumiem, kad bija iespējama zemes lietošanas kategorijas maiņa (tobrīd – zemes transformācija) dabas liegumā.

Attiecīgi pirts būvniecība ar no tās izrietošo zemes lietošanas kategorijas maiņu ir prettiesiska.

[3.3] Pieteicēja iesniegtā būvniecības iecere paredz pirti, kas uzbūvēta pretrunā noteikumu Nr.415 16.5.apakšpunkta un noteikumu Nr.246 16.16. apakšpunkta aizliegumam, pārbūvēt vēl lielāku. Tādējādi tiktu pieļauta prettiesiskuma turpināšanās un prettiesiskās situācijas paplašināšanās, kas nav pieļaujams.

Tas ir pamats atteikt izdot tehniskos noteikumus pirts pārbūvei.

[3.4] Tā kā pirts pārbūve atbilstoši pieteicēja iesniegtajam projektam nav pieļaujama, nav pamata pieteicējam izsniegt uzziņu par attiecīgām pārbūves iespējām.

[4] Pieteicējs iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu par pienākuma uzlikšanu dienestam izdot tehniskos noteikumus pirts pārbūvei vai uzziņu par pirts pārbūves iespējām.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Pirts būvniecība tika veikta ar būvvaldē 2006.gada 24.februārī saskaņotu projektu; pabeidzot būvi, pirts 2020.gada 8.aprīlī ir nodota ekspluatācijā. Tas nozīmē, ka būvniecība ir veikta tiesiski.

Tāpat ar būvvaldes 2019.gada 5.jūnija lēmumu Nr.10-07/32-J apstiprināts zemes ierīcības projekts, tostarp paredzot attiecīgajā zemes vienībā 0,01 ha zemi zem ēkām un pagalmiem. Tas nozīmē, ka pieteicēja īpašums un uz tā esošā pirts ir izvietota saskaņā ar kompetentas valsts pārvaldes iestādes apstiprinātu tiesību aktu.

[4.2] Pirts būvniecība veikta atbilstoši Ērgļu novada domes 2007.gada 23.augusta saistošajiem noteikumiem Nr.9 „Par Ērgļu novada Jumurdas pagasta teritorijas plānojumu 2007–2019" (turpmāk – teritorijas plānojums), kas pieļauj viensētu apbūvi, tostarp pirts ēku būvniecību lauksaimniecības teritorijās.

[4.3] Noteikumu Nr.264 16.16.apakšpunkts, kas liedz mainīt zemes lietošanas kategoriju, lietā nav piemērojams, jo Teritorijas plānojumā ir atļauts veikt attiecīgu būvniecību attiecīgajā teritorijā.

[4.4] Pirts pārbūve konkrētajā gadījumā nav pretrunā ar dabas lieguma noteikšanas mērķi, jo neapdraud biotopus vai aizsargājamas sugas.

[5] Birojs un dienests rakstveida paskaidrojumos pieteikumu neatzina, pamatojoties uz biroja lēmumā ietvertajiem argumentiem.

[6] Tiesas sēdē pieteicējs un viņa pārstāvis uzturēja pieteikumu uz tajā norādīto argumentu pamata.

Biroja un dienesta pārstāvis pieteikumu neatzina, pamatojoties uz biroja lēmumā ietvertajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[7] Lietā ir strīds par to, vai noteikumu Nr.264 16.16.apakšpunktā (pirms tam – noteikumu Nr.415 16.5.apakšpunktā) noteiktais aizliegums dabas liegumā mainīt zemes lietošanas kategoriju ir pamats atteikties izsniegt tehniskos noteikumus pirts pārbūvei apstākļos, kad pirts būvniecība ar no tās izrietošo zemes lietošanas kategorijas maiņu ir veikta atbilstoši Teritorijas plānojumam.

[8] Lietā nav strīda, ka pieteicēja īpašums un pirts atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā – dabas liegumā /Nosaukums C/, kas ir arī Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorija (*Natura 2000*).

Noteikumu Nr.264 (*spēkā no 2010.gada 31.marta*) 16.16.apakšpunktā ir noteikts aizliegums dabas lieguma teritorijā mainīt zemes lietošanas kategoriju. Tālāk normā seko izņēmumu uzskaitījums, kādos gadījumos zemes lietošanas kategorijas maiņa tomēr ir pieļaujama. Saskaņā ar 16.16.3.3.apakšpunktu mainīt zemes lietošanas kategoriju var ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu (piemēram, taku, skatu torņu, telšu vietu, stāvlaukumu, apmeklētāju centru un informācijas centru) ierīkošanai.

Kā redzams no 2007.gada 24.aprīlī Valsts zemes dienestā reģistrētā nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ zemes robežu plāna, īpašuma daļā, kas vēlāk atdalīta kā pieteicēja īpašums un kur vēlāk uzbūvēta pirts, nav bijis apbūves un attiecīgi – zemes zem ēkām un pagalmiem, bet ir bijusi lauksaimniecībā izmantojamā zeme, meži, krūmāji (*lietas 86.–86.A lapa*). Savukārt 2020.gada 17.marta situācijas plānā, kas ir tapis jau pēc pirts uzbūvēšanas, norādīta zeme zem ēkām un pagalmiem 0,01 ha (*lietas 160.lapa*). Tādējādi situācijas plānā 2020.gadā ir atzīmēta zemes lietošanas kategorijas maiņa, kaut arī tā nav notikusi publiski pieejama dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objekta vajadzībām un nav notikusi ar Dabas aizsardzības pārvaldes atļauju, tātad ir veikta prettiesiski – neatbilstoši noteikumu Nr.264 16.16.apakšpunktam.

Turklāt atzīmējams, ka arī 2006.gadā, kad, kā nav strīda, būvvaldē saskaņota pirts būvniecība, tolaik spēkā esošais noteikumu Nr.415 16.5.apakšpunkts paredzēja, ka dabas liegumu teritorijās aizliegts veikt zemes transformāciju, izņemot zemes transformāciju (pēc rakstiskas saskaņošanas ar aizsargājamās teritorijas administrāciju) nacionālo parku dabas lieguma zonās un zemes transformāciju (pēc saskaņošanas ar aizsargājamās teritorijas administrāciju vai, ja tādas nav, ar reģionālo vides pārvaldi) šo noteikumu 16.28.2.apakšpunktā minēto darbību veikšanai, proti, veikt ceļu (arī sliežu ceļu), inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju, renovāciju vai rekonstrukciju. Līdz ar to arī 2006.gadā veiktais saskaņojums pirts būvniecībai bija prettiesisks, jo nepastāvēja minētajā normā noteiktie priekšnoteikumi, lai varētu veikt esošās lauksaimniecības zemes kategorijas maiņu (transformāciju) uz būvniecībai nepieciešamo zemi zem ēkām un pagalmiem.

Secināms, ka pirts būvniecībai nepieciešamā zemes lietošanas kategorijas maiņa no lauksaimniecības zemes uz zemi zem ēkām un pagalmiem veikta prettiesiski.

Minēto secinājumu nemaina pieteicēja argumenti par to, ka būvniecības atbildusi Teritorijas plānojumam. Nav strīda, ka būvniecībai ir jāatbilst vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam. Taču jāņem vērā, ka ir arī citi normatīvie akti, kas izvirza papildu prasības būvniecībai noteiktās teritorijās. Arī konkrētajā gadījumā, ņemot vērā, ka pirts būvniecība veikta dabas liegumā, bija jāņem vērā speciālais regulējums, kas attiecas uz dabas liegumiem.

Nav pamatots pieteicēja arguments, ka noteikumu Nr.264 16.16.apakšpunkts, kas liedz mainīt zemes lietošanas kategoriju dabas liegumā, nav piemērojams, jo Teritorijas plānojumā ir atļauts veikt attiecīgu būvniecību attiecīgajā teritorijā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 15.panta sesto daļu, ja konstatē pretrunu starp dažāda juridiskā spēka tiesību normām, piemēro to tiesību normu, kurai ir augstāks juridiskais spēks. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 15.panta otrajā daļā nostiprinātajai ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijai Ministru kabineta noteikumiem ir augstāks juridiskais spēks par pašvaldības saistošajiem noteikumiem. Tādējādi pretrunas gadījumā starp Teritorijas plānojumu, kas ir pašvaldības saistošie noteikumi, un noteikumiem Nr.264, kas ir Ministru kabineta noteikumi, piemērojami ir pēdējie.

[9] Lemjot par tehnisko noteikumu izdošanu pirts pārbūvei, dienests un birojs pamatoti ņēmis vērā arī un jo sevišķi to, ka pieteicēja iecere pirts pārbūvei paredz paplašināt zemi zem ēkām un pagalmiem. Proti, saskaņā ar pirts ēkas 2020.gada 5.marta kadastrālās uzmērīšanas lietu pirts ēkas apbūves laukums ir 30,9 m^2 (*lietas 149.lapa*). Vienlaikus zeme zem ēkām un pagalmiem, kā jau minēts, šobrīd ir reģistrēta 0,01 ha, kas ir 100 m^2. Savukārt pieteicēja iesniegtā būvniecības iecere pirts pārbūvei paredz palielināt apbūves laukumu līdz 96 m^2 un pagalma platību līdz 1200 m^2 (*lietas 145.lapa*).

Tādējādi pirts ēkas pārbūves projekts paredz zemi zem ēkām un pagalmiem palielināt 12 reizes. Kā jau minēts šā sprieduma iepriekšējā punktā, šāda zemes lietošanas kategorijas maiņa pirts (kas nav publiski pieejams dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objekts) vajadzībām dabas liegumā saskaņā ar noteikumu Nr.264 16.16.apakšpunktu nav pieļaujama.

Tādējādi dienests un birojs pamatoti atteicis pieteicējam izsniegt tehniskos noteikumus pirts pārbūvei, jo attiecīgā darbība ir aizliegta ar

normatīvajiem aktiem. Līdz ar to pieteicēja prasījums par tehnisko noteikumu izdošanu ir noraidāms.

[10] Pieteicējs lūdzis gadījumā, ja tiek atteikts izsniegt tehniskos noteikumus, izsniegt viņam uzziņu par pirts pārbūves iespējām. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 98.panta pirmo daļu privātpersonai ir tiesības saņemt uzziņu par savām tiesībām konkrētajā tiesiskajā situācijā. Pieteicējs uzziņu lūdzis par savām tiesībām attiecībā uz pirts pārbūvi. Taču, kā izriet no šā sprieduma 8.punktā minētā, pirts būvniecība veikta prettiesiski – neņemot vērā normatīvajos aktos noteikto aizliegumu mainīt zemes lietošanas kategoriju dabas liegumā. Tā kā pirts būvniecība kopumā ir veikta prettiesiska, nav tiesiski iespējama arī tās pārbūve. Tāpēc nav pamata izdot pieteicējam uzziņu par attiecīgām pārbūves tiesībām, jo pieteicējam šādu tiesību nav. Līdz ar to arī pieteicēja prasījums par uzziņas sniegšanu ir noraidāms.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 91.panta trešo daļu un 101.panta sesto daļu sprieduma daļā par atteikumu sniegt uzziņu nav pārsūdzams.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 251.panta sesto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Valsts vides dienestam izsniegt /pers. A/ tehniskos noteikumus pirts (būves kadastra apzīmējums /numurs A/) pārbūvei nekustamajā īpašumā /Nosaukums A/ (kadastra Nr. /numurs B/, zemes vienības kadastra apzīmējums /numurs C/), Jumurdas pagastā, Ērgļu novadā, vai uzziņu par minētās pirts pārbūves iespējām.

Sprieduma daļā par atteikumu sniegt uzziņu nav pārsūdzams. Spriedumu pārējā daļā – par atteikumu izsniegt tehniskos noteikumus – var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis A.Dreimanis

Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu